

Verwysing: 20200917-8126
Lêemo.: 12/12/41/1
Navrae: Sien paragraaf 11

Omsendbrief: 0030/2020
Vervaldatum: 31 Maart 2022

Aan: Adjunk-direkteurs-generaal, Hoofdirekteure, Direkteure, Kringbestuurders, Hoofde:
Bestuur en Beheer, Adjunkdirekteure by distrikskantore, Prinsipale en voorsitters van
Beheerliggame van alle nie-artikel 21 gewone openbare skole

Kort opsomming: *Besonderhede van die finansiële toewysing aan nie-artikel 21-skole vir die
2021/22-boekjaar en riglyne vir die verkryging van goedere en dienste.*

**Onderwerp: Nie-artikel 21-skole: Norme-en-standaarde-befondsing vir skole, graad 1–12 —
finansiële toewysings vir die 2021/22-boekjaar**

1. Toewysing

Die voorlopige norme-en-standaarde (N&S)-toewysings vir nie-artikel 21-skole vir die volgende drie jaar, vir die tydperk vanaf 01 April 2021 tot 31 Maart 2024, is op SOBIS beskikbaar. Toegang daartoe kan soos volg verkry word:

- Teken aan op SOBIS.
- Kies "Public Ordinary".
- Kies skool.
- Klik op "Proceed" en kies dan die "Administration"-opsie op die kieslys en klik op "Norms and Standards Allocation" en kies "N&S 2021/22".
- Druk die bladsy.

Let asseblief op die volgende:

- 1.1 Toewysings word bereken ooreenkomstig die voorskrifte in paragraaf 108 tot 114 van die Nasionale Norme en Standaarde vir Skoolbefondsing (NNSSB), soos gepubliseer in *Staatskoerant* No. 29179 van 31 Augustus 2006.
- 1.2 Volgens paragraaf 110 van die NNSSB, dui die Nasionale Teikentabel, soos gepubliseer in *Staatskoerant* No. 43145 van 27 Maart 2020, die 2021 geteikende bedrag per leerder aan. Die geenskoolgelddrumpel sal R1 536 wees.

Nasionale teikentabel vir die skooltoewysing vir graad 1–12 (2021–2023)

	2021	2022	2023*
NK1–NK3 Geen gelde	1 536	1 610	1 704
NK4 Geen gelde	1 536	1 610	1 704
NK5 Geen gelde	1 536	1 610	1 704
NK4 Gelde betaalbaar	770	807	846
NK5 Gelde betaalbaar	266	279	292
Geenskoolgelddrumpel	1 536	1 610	1 704

* 2023 aangepas met geprojekteerde inflasiekoers

- 1.3 Die voorlopige toewysings is op grond van die 2020 10de dag Kitsopname-leerderinskrywings bereken.
- 1.4 Die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) sal alle skole se leerderinskrywings met die 2021 10de dag Kitsopname nagaan.
- 1.5 **Finale toewysingsbriewe** sal teen 26 Maart 2021 op SOBIS gepubliseer word.
- 1.6 **Die fondse wat ooreenkomstig hierdie omsendbrief toegewys is, moet teen 31 Maart 2022 bestee wees.**
2. **Betalingskedule (WKOD 032-vorm)**

Die WKOD 032-vorm moet op die finale toewysing, soos in 1.4 hierbo genoem, gebaseer wees.

2.1 **Skoolgeldskole**

Nie-artikel 21-skole moet **voor 09 April 2021** hul N&S-toewysing vir die boekjaar wat op 31 Maart 2022 eindig op die WKOD 032-vorm in die vier kategorieë indeel, naamlik leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM), plaaslike aankope, munisipale dienste en instandhouding. By ontvangs van die voltooide WKOD 032-vorm sal die WKOD die begrotings noukeurig bestudeer. Skole sal verwittig word indien hul vorms nie reg is nie en versoek word om hersiene WKOD 032-vorms in te dien.

2.2 **Geenskoolgeldskole**

- 2.2.1 Van die totale N&S-toewysing wat in April–Mei 2021 oorbetal word, moet 20% teruggehou word vir daaglikse lopende bedryf **niefpersoneeluitgawes**. Skole sal van hierdie bedrag in die N&S-toewysingsbrief ingelig word. Hou in gedagte dat hierdie bedrag die skool tot April 2022 moet onderhou wanneer betaling vir die volgende boekjaar ontvang sal word. Die oorblywende N&S-toewysing vir die boekjaar wat op 31 Maart 2022 eindig, moet **voor 09 April 2021** op die WKOD 032-vorm in die vier kategorieë (kyk paragraaf 2.1 en 3.1 in hierdie verband) ingedeel word.

2.2.2 Daarbenewens sal die oordragbetalings aan alle nie-artikel 21-skole vir instandhouding en munisipale dienste (vir daardie skole wat hul eie munisipalediensterekeninge betaal) soos volg betaal word: 50% van die begrote bedrae (soos per WKOD 032) sal in April–Mei 2021 betaal word en die oorblywende 50% in Oktober–November 2021.

3. Benutting van die toewysing

3.1 Die N&S-toewysing is hoofsaaklik bedoel vir LOOM, plaaslike aankope, munisipale dienste, noodsaaklike daaglikse instandhouding van skoolgeboue, terreine en toerusting (niegeskeduleerde instandhouding), en ander lopende uitgawes, waarby werksessiegelde, TV-lisensies, Internetdiensverskaffers, skoolidmaatskap van opvoedkundige verenigings, posgeld, telefoonoproepe, huur van toerusting, ouditeringsgelde, bankkoste, regsdiens, reklame, sekuriteitsdiens, openbare of skoolleerdervoer, huur van voertuie, versekering en kopieerdienste ingesluit is (20% van N&S in die geval van geenskoolgeldskole). Eie inkomste, soos bedoel in paragraaf 6 hieronder, moet eers gebruik word om tekorte in bogenoemde verband te dek voordat dit aangewend word vir die finansiering van beheerliggaamposte.

Daar word vir 2021/22 aanbeveel dat skole hul beskikbare toewysing soos volg tussen die onderskeie uitgawekategorieë verdeel:

- 25% vir LOOM bestellings vir 2022 waarvan 10% vir biblioteekmateriaal geteiken moet word (elke leerder moet 'n handboek vir elke vak hê). Die voorraad skoolbiblioteekmateriaal moet jaarliks aangevul word totdat die algehele getal items die minimum van die internasionale standaard van 10 items per leerder weerspieël. (Kyk paragraaf 3.1.1 hieronder vir die lys met items wat onder LOOM val.)
- 15% vir plaaslike aankope, **wat persoonlike beskermingstoerusting insluit.**
- 10% Vir IT-verwante LOOM/hulpbronne vir verbeterde digitale leer.
- 25% vir munisipale dienste. **(Skole moet egter begroot vir 'n groter persentasie as uitgawetendense dit noodsaak.)** 25% vir instandhouding **(waarvan 25% van hierdie toewysing vir herstelwerk en die verkryging van nuwe toerusting om die skool te beveilig, opsy gesit behoort te word.)**

Die verskuiwing van fondse op die WKOD 032-vorm moet teen 17 September 2021 gefinaliseer wees.

3.1.1 Leer- en onderrigondersteuningsmateriaal (LOOM)

(a) Die Departement van Basiese Onderwys (DBO) definieer LOOM as enige materiaal wat onderrig en leer direk in die klaskamer of by die huis (tuiswerk) ondersteun en fasiliteer. Dit sluit die volgende in:

- Handboeke, leesboeke, naslaanboeke, voorgeskrewe werke, atlasse en woordeboeke
- Werkboeke
- Plakkate, kaarte en muurkaarte
- Opvoedkundige bordspeletjies
- Biblioteekmateriaal (fiksie en niefiksie), naslaanboeke, plakkate, en videos wat vooraf opgeneem is, DVD's, CD's, multimedia, ens.
- Rekenaarsagteware en lisensies

- Hulpbronnemateriaal vir opvoeders, leerders, klaskamers en biblioteke
- (b) Daar word van skole verwag om hul volle LOOM-toewysing te gebruik vir die aankoop van LOOM wat die implementering van die Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklaring (KABV) in hul klaskamers sal verryk en versterk. Skole word dus aangemoedig om hul LOOM-toewysing vir die aankoop van aanvullende handboeke, voorgeskrewe werke, atlasse, woordeboeke, werkboeke, plakkate, kaarte, muurkaarte, opvoedkundige bordspeletjies, biblioteekmateriaal (fiksie en niefiksie), naslaanboeke, video-opnames, DVD's, CD's, rekenaarsagteware, sowel as toerusting vir Verbruikerstudies en Gasvryheidstudies en die wetenskaplaboratoriumtoerusting te benut.
- (c) LOOM-befondsing behoort ook vir intekengeld, aanlyn aansoeke en die hernuwing van kontrakte of eiendomsreg op digitale hulpbronne gebruik te word. Dit stel skole in staat om LOOM-befondsing te gebruik om digitale hulpbronne aan te skaf in hulle oorgang van tradisionele na digitale leer. Sulke hulpbronne sluit e-boeke sowel as opvoedkundige sagteware in. Die koste daaraan verbonde is tans soortgelyk aan tradisionele gedrukte handboeke en daar is min/geen noemenswaardige vermindering in koste nie. Daar moet voorsiening gemaak word sodat skole in staat is om op hierdie dienste/produkte te kan inteken.
- (d) Onderhewig aan die volgende voorwaardes kan skole minder geld aan LOOM toewys mits:
- elke leerder in die skool oor 'n handboek vir elke vak beskik en toegang tot ander LOOM-hulpbronne het;
  - die skool jaarliks 10% van die LOOM-toewysing vir die aankoop van biblioteekmateriaal gebruik het om die biblioteekvoorraad aan te vul en die totale getal items in die biblioteekvoorraad nou bestaan uit die minimum internasionale standaard van 10 items per leerder; endie beheerliggaam 'n formele besluit aangaande hierdie afwyking geneem het. (Hierdie besluit van die beheerliggaam rakende die begroting wat aan 'n ouervergadering voorgelê moet word, moet verduidelik word en die bedrag wat per leerder aan LOOM bestee is, moet voorsien word. Hierdie besluit moet by die ouervergadering voorgelê word, ongeag of dit deur die kringbestuurder ondersteun word of nie.)
- (e) Hoe om LOOM te verkry:
- Nie-artikel 21-skole moet die voorgeskrewe prosedures in Bylae A volg.
  - Waar daar geen amptelike kontrak is nie, sal die WKOD in ooreenstemming met die Provinsiale Tesourie-instruksies, die LOOM versoeke van alle nie-artikel 21-skole op die Geïntegreerde Verkrygingstelsel ("IPS") wat deur Ariba bestuur word, adverteer. Hierdie stelsel laat kompeterende bieder toe in ooreenstemming met die wetgewing gepromulgeer ingevolge die Wet op die Raamwerk vir Voorkeurverkrygingsbeleid, 2000 (Wet 5 van 2000).
  - Skole moet alle LOOM-aanvullings kies uit die goedgekeurde nasionale katalogusse wat op die WKOD se webtuiste by <http://wcedonline.westerncape.gov.za/index.html> beskikbaar is.
  - Die WKOD stel skole jaarliks (deur middel van omsendbriewe) in kennis oor die tidsraamwerke vir die bestel van KABV-aanvullingshandboeke op SOBIS.

- Vir bystand met die kies van skoolbiblioteekmateriaal moet skole onderskeidelik met mnr. Timothy Cloete/mnr. Aubrey Africa, die EDULIS-koördineerder: Skoolbiblioteekdienste by tel. 021 957 9626/9628 in verbinding tree. Die distrikskoolbiblioteekadviseur en/of bronneseentrumkoördineerder kan ook in verband met die ontwikkeling van skoolbiblioteke gekontak word.

3.1.2 Munisipale dienste

- (a) Die N&S-toewysing aan skole is bedoel vir die betaling van, onder meer, die maandelikse munisipalediensterekeninge van skole wat elektrisiteit, water, riool en vullisverwydering, (beskikbaarheid- en gebruikskoste) insluit, maar die betaling van eiendomsbelasting uitsluit. Soos in die verlede, sal die staat die eiendomsbelasting op eiendom wat in die naam van die Provinsiale Regering van die Wes-Kaap (PRWK) of, onder sekere omstandighede, die Republiek van Suid-Afrika (RSA) geregistreer is, betaal.
- (b) Enkele skole het aangedui dat hulle nie hul eie munisipale dienste wil bestuur nie en hul rekeninge sal steeds deur die betrokke distrikskantore betaal word. Die distriksamptenare sal elke maand elke skool van afskrifte van sy rekeninge voorsien sodat dit nagegaan en daar bevestig kan word dat die rekeninge korrek is. **Die WKOD 032-bedrag verteenwoordig dit waarvoor die WKOD aanspreeklik sal wees en dit sal gebruik word om vir munisipale dienste te betaal. Skole sal aanspreeklik wees vir die vereffening van enige munisipale uitgawes aangegaan wat meer is as waarvoor op die WKOD 032 begroot is.**
- (c) Nie-artikel 21-skole moet aan die hand van vorige jare se uitgawes plus inflasie-aanpassings, die bedrag bereken wat hulle opsy moet sit vir munisipale dienste en dit op die WKOD 032-vorm aandui. Hierdie bedrag en instandhoudingsgelde sal gelyktydig aan daardie skole wat die funksie aanvaar het, betaal word. **Waar die N&S-toewysing vir munisipale dienste onvoldoende is, word daar van skole verwag om, waar nodig, die toewysing uit hul eie inkomste aan te vul.**
- (d) Skole moet steeds die besparingsmaatreëls wat in Bylae B aangedui word, toepas.
- (e) Eskom en die meeste munisipaliteite het aangedui dat hulle voorafbetaalde elektrisiteitsmeters aan skole beskikbaar kan stel. Dit sal skole in staat stel om hul elektrisiteitsverbruik beter te beheer. Skole moet Eskom of hul plaaslike munisipaliteit kontak, soos van toepassing, indien hulle voorafbetaalde elektrisiteitsmeters wil laat installeer.
- (f) **Waar dit blyk dat skole nie hul munisipale rekeninge vereffen nie, behou die WKOD die reg voor om fondse uit die N&S-toewysing terug te hou om uitstaande munisipalediensterekeninge namens die betrokke skole te vereffen.**
- (g) **Alle skole wat ingestem het om deel te wees van die slim watermeterloodsprojek en wat slim watermeters by hulle skole geïnstalleer het, moet befondsing van die munisipale-toewysing opsy sit om die maandelikse slim watermeterkoste te dek.**

3.1.3 Daaglikse instandhouding

- (a) Daaglikse instandhouding sluit in die instandhouding van terreine, reiniging, opknapping, beskermingsdienste, herstel en/of vervanging van gedeeltes van skoolgeboue en sekuriteitsmeganismes. **Gereelde instandhouding moet gedoen word om te verhoed dat skoolgeboue agteruitgaan en noodherstelwerk as gevolg van verwaarlosing nodig het.**
- (b) **Waar die N&S-toewysing vir daaglikse onderhoud onvoldoende is, word van skole verwag om, waar nodig, die toewysing vanuit eie inkomste aan te vul.**
- (c) Skole moet begroot vir daaglikse instandhouding na gelang van die toestand van hul skoolgeboue en terreine.
- (d) Skole behoort ook 'n bedrag van sy jaarlikse toewysing vir daaglikse instandhouding opsy te sit vir die:
- instandhouding van toerusting wat gebruik word om die skoolterrein te verbeter, bv. onderhoud van die grassnyer, die aankoop van verf vir tuinbanke op die skoolterrein, en die aankoop van kalk en kunsmis;
  - instandhouding van brandbestrydingstoerusting, d.w.s. brandslange, brandwiele, toepaslike brandblussers, ens.;
  - noodinstandhouding van sekuriteitsmeganismes of beskermingsdienste, waar die bestaande sekuriteitsmeganismes (met inbegrip van outomatiese hekke, hekmasjinerie, ens.) by die skool beskadig is as gevolg van 'n inbraak/vandalisme of veroudering; en
  - instandhouding van omheining en ander sekuriteitsmeganismes (bv. alarms, interkomstelsels, ens.).
- (e) N&S-toewysings mag nie gebruik word vir daaglikse herstelwerk aan koshuise nie. Sodanige herstelwerk moet uit leerders se losiesgeld en beurse befonds word.
- 3.2 Skole moet die toewysings vir die instandhouding van geboue, terreine en toerusting as 'n enkelbedrag op die WKOD 032-vorm aandui.
- 3.3 Waar nie-artikel 21-skole hul N&S-toewysings om watter redes ook al oorskry, sal die WKOD enige oorbesteding uit die volgende boekjaar se N&S-toewysing aan die skool verhaal. Dit behoort egter nie gesien te word as aanmoediging vir skole om hul N&S-toewysings te oorskry nie.
4. **Die N&S-toewysing mag NIE vir die volgende gebruik word NIE:**
- **Besoldiging van personeel wat deur die beheerliggaam aangestel is**
  - **Nuwe geboue**
  - **Koshuisuitgawes/lenings aan individue of ander inrigtings**
  - **Voertuie**
5. **Groot noodherstelwerk**

Ingevolge paragraaf 97 van die NNSSB moet die DBO en/of die WKOD buiten die skooltoewysing, na hulpbronmeganismes soek om onder andere aandag te gee aan

dringende herstelwerk aan die infrastruktuur wat die direkte en/of indirekte gevolg is van historiese onbillikheid van uitgawes en natuurrampe. Die volgende herstelwerk sal ooreenkomstig die *Standard Operating Procedures for Emergency Maintenance in Western Cape Schools, 2014* oorweeg word:

KATEGORIE A

Ernstige skade: Ernstige skade aan die infrastruktuur as gevolg van historiese onbillikheid van uitgawes, natuurrampe, struktuurfoute en/of brande wat 'n negatiewe impak op die voortgesette bedryfsvermoë van 'n skool het en/of 'n gesondheids- en veiligheidsrisiko vir leerders en/of personeel inhou.

Die WKOD sal die implementering van noodherstelwerk oorweeg as 'n skool nie die nodige beskikbare fondse het nie (die instandhoudingstoewysing is uitgeput), en/of nie die nodige vaardigheid het om sodanige werk uit te voer nie, mits die WKOD voldoende fondse beskikbaar het.

6. Eie inkomste

Ingevolge artikel 36(1) van die Suid-Afrikaanse Skolewet (SASW), 1996 (Wet 84 van 1996), moet beheerliggame alle redelike stappe doen om die staatshulpbronne aan te vul ten einde die gehalte van onderwys wat deur die skool **aan alle leerders by die skool** voorsien word, te verbeter. Alhoewel geenskoolgeldskole nie verpligte skoolgeld (insluitende registrasiegelde) mag hef nie, word hulle aangemoedig om vrywillige bydraes (donasies) te werf en by fondsinsamelingsfunksies betrokke te raak.

7. Verslagdoening

- 7.1 Die goedgekeurde begroting van die skool moet jaarliks teen 01 Desember by die betrokke distrikskantoor ingedien word.
- 7.2 Alle skole moet binne 30 dae na die einde van die kwartaal (uitgawes tot 30 Junie en 31 Desember) 'n WKOD 043-vorm (sesmaandelikse verslag) by die betrokke distrikskantoor indien. Voorts vereis artikel 43(5) van die SASW dat skole (vir die aandag van die betrokke distriksdirekteur) jaarliks teen 30 Junie 'n afskrif van hul stel geouditeerde finansiële state vir die vorige boekjaar voorlê.
- 7.3 Fondse sal slegs aan 'n skool oorbetal word indien die distrikskantoor dit as finansiël sterk sertifiseer, gebaseer op die finansiële bedrywighede van vorige kwartale. **Voorts, indien 'n skool nie voor of aan die einde van die boekjaar as finansiël sterk gesertifiseer word nie, kan die skool sy N&S-befondsing verbeur.**

8. Verdere voorwaardes

- 8.1 Die beheerliggaam moet behoorlike beheer oor inkomste en besteding uitoefen soos uiteengesit in die *Handleiding: Basiese Finansiële Stelsel vir Skole*, uitgereik deur die Departementshoof ingevolge artikel 38(1) van die SASW. Indien die lede van die

beheerliggaam nie oor die nodige kundigheid beskik om hierdie funksie uit te voer nie, moet hulle iemand koöpteer wat hulle kan help.

8.2 Alle skoolfondse, afkomstig van die staatstoewysing sowel as eie inkomste, moet aangewend word vir doeleindes wat direk met onderwys verband hou, soos bepaal in artikel 37(6) van die SASW, met inbegrip van die aankoop van LOOM. Ingevolge WKOD-beleid mag handboeke en leesboeke nie gefotokopieer word nie aangesien dit neerkom op skending van die Wet op Outeursreg, 1978 (Wet 98 van 1978).

8.3 Die WKOD het die reg om skoolfondsrekords te ondersoek en op te tree teen enige lid van die personeel of beheerliggaam indien hy of sy betrokke by die wanadministrasie van skoolfondse sou wees. Daarom moet skole alle bewyse van inkomste en uitgawes vir hierdie doel bewaar.

9. **Aansoek om artikel 21-status**

Aansoeke om te verander van nie-artikel 21-status na artikel 21-status moet op die aangehegte aansoekvorm (Bylae C) via die distrikskantoor ingedien word om Hoofkantoor op of voor 26 Februarie 2021 te bereik. Suksesvolle skole sal eers vanaf die aanvang van die daaropvolgende boekjaar artikel 21-status ontvang, d.w.s. met ingang van 01 April 2021.

Laat aansoeke sal daartoe lei dat artikel 21-status eers vanaf April 2022 toegeken word.

10. **2020/21-toewysing**

Die fondse wat ooreenkomstig Omsendbrief 0036/2019 van 26 September 2019 aan skole toegewys is, moet voor 31 Maart 2021 deur skole bestee word.

11. **Kontaknommers vir navrae**

Onderwerp	Naam	Telefoonnr.
Sesmaandelikse WKOD 043-verslae en geouditeerde finansiële jaarstate	Adjunkdirekteur: Korporatiewe Dienste by distrikskantore	Toepaslike distrikskantoor
Voorlegging van WKOD 032 (klassifikasie van N&S-toewysing)	Me. P Phillips	021 467 2326
Aankope van LOOM (WKOD 034), plaaslike aankope (WKOD 026) via SOBIS en aanlyn handbook- (KABV-) bestellingsnavrae	Mnr. B le Keur Mnr. B Stoffels	021 467 2094 021 467 2345
Navrae oor algemene betalings	Mnr. D Harrison Me. N Mtongana Me. N Petersen	021 467 2727 021 467 2703 021 467 2701
Noodherstelwerk	Mnr. N Sutcliffe Mnr. K Mkunjulwa Mnr. S Naidoo	021 467 2568 021 467 2334 021 467 2219
e-Leer EDULIS-koördineerder:	Mnr. C Walker Mnr. T Cloete	021 467 2351 021 957 9626

Skoolbiblioteekdienste		
Algemene navrae: Norme en Standaarde (enige betalingsverwante navrae uitgesluit)	Mnr. L Sangqu Mnr. A. Tshetu Faksno.:	021 467 2608 021 467 2700 086 731 8900

GETEKEN: BK SCHREUDER

HOOF: ONDERWYS

DATUM: 2020-09-25